

Analiza troškova poslovanja odabranih poduzeća

Piškorić, Valerija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:211:830572>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-12-04**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Valerija Piškorić

**ANALIZA TROŠKOVA POSLOVANJA
ODABRANIH PODUZEĆA**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Valerija Piškorić

JMBAG: 0016144021

Studij: Ekonomika poduzetništva

ANALIZA TROŠKOVA POSLOVANJA ODABRANIH PODUZEĆA

ZAVRŠNI RAD

Mentor/Mentorica:

Mr. sc. Tanja Šestanj Perić

Varaždin, rujan 2022.

Valerija Piškorić

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada. Za bilo kakve netočnosti u činjenicama ili rasuđivanju preuzimam punu odgovornost.

Autorica potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

U radu se analiziraju troškovi dvadeset velikih poduzeća iz Hrvatske iz različitih industrijskih grana kao što su trgovina, bankarstvo, automobilska industrija, farmaceutika, tehnologija i druge djelatnosti. Usporedbom međusobno dva poduzeća iz istih industrijskih grana analiziraju se njihovi troškovi i uspješnost poslovanja u proteklih pet godina. Cilj rada je analizirati troškove poduzeća i preispitati da li poduzeća koja ostvaruju manje troškove u poslovanju, ostvaruju i veću uspješnost poslovanja samog poduzeća. Također, istaknuti su najutjecajniji troškovi u svakoj industrijskoj grani, ovisno o njihovoj djelatnosti.

Ključne riječi: troškovi, likvidnost, analiza poduzeća, uspješnost poslovanja, financijska analiza, pokazatelji profitabilnosti

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Metode i tehnike rada	3
3. Općenito o troškovima.....	4
3.1. Podjela troškova na direktne i indirektne	5
3.2. Prirodne vrste troškova.....	5
3.2.1. Troškovi proizvoda.....	6
3.2.2. Troškovi razdoblja.....	6
4. Trgovina na malo.....	7
6. Proizvodnja kakao, čokoladnih i bombonskih proizvoda	9
7. Računalno programiranje	12
8. Banke.....	14
9. Prehrambena industrija.....	15
10. Proizvodnja farmaceutskih pripravaka.....	17
11. Automobilska industrija	19
12. Naftna industrija.....	21
13. Proizvodnja piva.....	23
14. Ugostiteljstvo	25
15. Zaključak.....	27
Popis literature.....	28
Popis tablica	29

1. Uvod

Troškovi su sastavni dio naših svakodnevnih života, susrećemo se sa njima svakodnevno kud god se krećemo i što god radimo. Privatno su to nešto niži izdaci za osnovne ljudske potrebe, ali i ostale želje za razne dokolice, ovisno o tome tko si što želi, ali i može priuštiti. Svaki pojedinac za sebe može, treba i mora planirati kako će potrošiti svoj zarađeni dohodak da bi mogao normalno funkcionirati u svakodnevnom životu.

U poslovnom svijetu, velike korporacije koje ostvaruju visoke dohotke na svojim tržištima moraju dubinski analizirati i ravnomjerno rasporediti sve segmente poslovanja koji utječu na razvoj same tvrtke, pa tako i troškove kako ne bi došlo do propasti poslovanja. Razvoj novih tehnologija, softvera, dolaskom do novih otkrića i mogućnostima da stroj mijenja čovjeka dovodi do velikih napredaka u svim industrijskim granama, a to nas dovodi i do potrebe za detaljnom analizom troškova u poduzeću. Kad je riječ o troškovima jednog poduzeća, govori se o velikim izdacima koje jedno poduzeće treba utrošiti kako bi se dio uloženog vratilo u obliku profita. Svaka industrijska grana ima drugačiju strukturu poslovnih i financijskih rashoda koji u konačnici ovise o tome čime se poduzeće zapravo bavi. Proizvodnjom i prodajom roba i usluga nastaju razni troškovi koji su posljedica same proizvodnje i prodaje. Inputi u proizvodnju su jedni od najvećih troškova u svim proizvodnim poduzećima kao i troškovi prodane robe u poduzećima koja prodaju svoje proizvode i usluge, da bi se sami proces proizvodnje pokrenuo potrebno je i osoblje, a oni su također jedna vrsta troškova, zatim slijede razni drugi troškovi koji ulaze u proces poslovanja, a koji daju rezultat u outputu. U konačnici, da bi poduzeće ostvarivalo profit, važno je da svi troškovi koji nastaju u poslovanju budu manji od samih prihoda ostvarenih poslovanjem.

Kroz ovaj rad nastoji se međusobno usporediti po dva poduzeća iz istih industrijskih grana, te će se utvrditi da li poduzeća istih djelatnosti najveći dio svojeg novca troši na istu vrstu troškova, te zašto je to tako. Koji su glavni razlozi najveće raspodjele pojedinih troškova u ukupnim troškovima. Na primjeru dvadeset hrvatskih poduzeća u deset industrijskih grana i djelatnosti u proteklih pet godina, analizirat će se kako su se kretali njihovi troškovi s obzirom na djelatnost kojom se bave te novonastalu situaciju sa COVID-19 krizom kao i velikom inflacijom koja dolazi početkom drugog tromjesečja 2021.godine.

Za pisanje ovog rada potaknula me je zainteresiranost za predmet računovodstvo, koje se je javilo još u srednjoj školi zbog čega sam odlučila upisati odabrani fakultet i nastaviti proširivati svoje znanje o ovoj društvenoj znanosti. Odabirom teme „Analiza troškova poslovanja odabranih poduzeća“ voljela bih naučiti više o stvarnim troškovima u poslovanju, saznati koliko je zapravo potrebo potrošiti profita da bi poslovanje ostalo likvidno, ali i da bi

imala dobru podlogu znanja o stvarnim iznosima novca koji se troši u poslovnom svijetu kako bih jednog dana, za nekoliko godina, mogla svoje znanje primijeniti u svojem budućem poslu, također bih svoje znanje prenijela na mlađe generacije kako bi se zainteresirali za ovo područje znanosti.

2. Metode i tehnike rada

Za potrebe pisanja ovog rada korištena je stručna literatura poput stručnih knjiga, internetskih stranica i stručnih članaka. Sva potrebna literatura za teorijski dio rada pronađena je u FOI knjižnici, pretraživanjem „Google znalca“ i na ostalim internetskim stranicama. Literatura za teorijski dio rada preuzeta je od priznatih znanstvenika, ekonomista i diplomanata kao što su i svi izvori povjerljivi koji su preuzeti sa internetskih stranica.

Da bi se napravila analiza troškova svih dvadeset poduzeća, financijski izvještaji svakog poduzeća su filtrirani kako bi se izvadili samo podaci o troškovima i financijskim rashodima. Financijska analiza i sortiranje se radi za 2017., 2018., 2019., 2020. i 2021. godinu, a podaci su skinuti sa službenih stranica Financijske agencije (FINA) – RGFI javna objava, na stranici Zagrebačke burze – financijski izvještaji, te na stranici InSOLVE – Tehnologija Lexpera.

Programski alat koji se je koristio za filtriranje, sortiranje i obradu podataka kao i za izračunavanje uspješnosti poslovanja je Excel 2016., dok se je za samo pisanje završnog rada koristio Microsoft Word 2016.

3. Općenito o troškovima

Samuelson (kao što citiraju Dvorski i sur. (2018., str.243.)) navodi da troškovi leže u srcu mnogih poslovnih odluka. Poduzeća moraju brižno paziti na troškove jer svaki dolar troška smanjuje profite poduzeća. Ipak, troškovi su presudni iz dubljeg razloga: poduzeća donose odluku o proizvodnji i prodajama na temelju troškova i cijena dobara.

Profit je cilj svakog poduzeća i najvažniji je segment poslovanja, ali ipak, troškovi su jednako važni kao što su i prihodi i stoga ih treba jasno poznavati i dobro svrstavati pri sortiranju više različitih troškova.

„Troškovi su novčani izraz utroška svih elemenata u poslovnom procesu, kao i ostalih terećenja (usluge i doprinosi) koja zajedno s troškovima čine strukturu cijene koštanja.“ (Dvorski, Kovšca i Lacković Vincek (2018.,str.243.) Uzimajući u obzir prethodnu definiciju, ona uzima u obzir sve elemente troškova koji čine prenesenu vrijednost kako bi se ostvario željeni output. Rad ljudi, sva potrebna sredstva za rad ali i sami predmet koji je rezultat tog rada ulaze u troškove poslovanja i uzimaju se kao cijena koštanja za finalni proizvod ili uslugu.

Uz troškove postoje i rashodi koji su širi pojam od samih troškova jer se uz nastanak troška pojavljuje protuvrijednost u materijalnom ili nematerijalnom obliku, dok rashodi uzimaju u obzir i izdatke i troškove koji se ne zasnivaju na nikakvoj protuvrijednosti (rashodi sudskih troškova, kazne i sl.) Nastanak poslovnih rashoda sastavni je dio poslovanja poduzeća i nije ih moguće izbjeći. Rashodi nastaju kao posljedica trošenja odnosno smanjenja imovine ili povećanja obveza. (Žager i dr., 2020, str.113.)

Rashodi se dijele na poslovne rashode i financijske rashode. Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća, a troškovi koji ulaze u poslovne rashode su naprimjer troškovi sirovina i materijala, plaće, amortizacija, troškovi prodane robe i sl. Financijski rashodi uglavnom nastaju kod korištenja tuđih novčanih sredstava, to su najčešće rashodi od kamata ili negativne tečajne razlike. (Žagar i dr. 2020, str.113.)

U svijetu postoje različiti autori i definicije troškova, kao i škole koje uče o troškovima i rashodima, pa tako postoje i različite podjele i skupine troškova. Kriteriji prema kojima se troškovi dijele su različiti i njihove podjele ovise o potrebama poslovanja samih poduzeća kao i njihovoj djelatnosti. S obzirom na navedeno, u nastavku poglavlja objasniti će se nekoliko različitih podjela troškova.

3.1. Podjela troškova na direktne i indirektne

Svaki proizvod ili usluga snosi svoj dio troškova u poslovanju poduzeća, da bi se lakše utvrdila cijena pojedinačnog proizvoda troškovi se moraju razgraničiti. Za veći dio troškova može se točno utvrditi na koji se proizvod odnose, odnosno koliko ih je pojedini proizvod proizveo. U takvoj situaciji moguće je takve troškove izravno uključiti u cijenu proizvoda. Takvi se troškovi nazivaju neposredni ili direktni troškovi. Ostali troškovi, koji su nastali u poslovanju općenito, a koji utječu na proizvodnju samog proizvoda ili nastaju zbog stvaranja uvjeta za izradu svih proizvoda u poduzeću također treba uključiti u troškove proizvoda, a takvi se troškovi nazivaju opći, posredni ili indirektni troškovi. (Dvorski i sur. 2018. str.250)

Primjer direktnih troškova jest trošak direktnog materijala utrošenog u proizvodnji ili trošak direktnog rada radnika u proizvodnji. Troškovi energije u proizvodnji ili amortizacije proizvodne opreme jesu primjeri indirektnih troškova proizvodnje. Postoje i troškovi indirektnog rada i indirektnog materijala. Kao primjer direktnih troškova materijala i rada navodim ploče od iverice za proizvodnju namještaja te rad proizvodnih radnika u pogonu, a kao primjer indirektnih trošak rada kontrolora proizvodnje i ljepilo koje se koristi u proizvodnji namještaja. (Garrison, Noreen, Brewer, 2012. str.25)

3.2. Prirodne vrste troškova

Svi inputi koji ulaze u proizvodnju su zapravo razlozi nastajanja samih troškova. Prema tome ih se može razvrstati prema prirodi sudjelovanja u poslovnom procesu kao: (Dvorski i sur. 2018., 247.str)

- troškove rada
- troškove predmeta rada
- troškove sredstava za rad
- troškove usluga
- ostale troškove

Poduzeća koja se bave proizvodnjom odvajaju veliki dio financijskih sredstava na troškove radnika, s obzirom na to da takva vrsta poslovanja uvijek zahtjeva veći broj radnika i troškovi plaća radnika predstavljaju veliki dio u ukupnim troškovima. Troškovi predmeta rada su uvjet za odvijanje svakog procesa rada, te ulaze u sastav novog proizvoda. Ovaj trošak je svaka vrijednost utrošena za nastanak predmeta rada, odnosno vrijednost koja ulazi u sami proces rada. Troškovi sredstava za rad nastaju zbog toga što sredstva kojima se služi za rad gube svoju vrijednost što ih se više upotrebljava ili što su godinama stariji, a to se izražava

amortizacijom. Stoga amortizacija, koja se obavezno obračunava, kao i troškovi održavanja ulaze u troškove sredstava za rad.

Troškovi usluga su veoma različita skupina troškova, ali su također i značajan dio ukupnih troškova u poslovanja. Kad se govori o troškovima usluga tu se mogu navesti troškovi telekomunikacije, prijevoz robe i radnika, poštanske usluge i razne druge. Ostale troškove čine razno razne obveze koje proizlaze iz zakonske regulative (porezi, carine, doprinosi i trošarine) ili iz ugovorenih obveza. (Dvorski i sur. 2018., 248.str.)

Žager i sur. (2001. str.201) navode kako je osnovno obilježje proizvodnih troškova da jedino oni mogu biti uključeni u vrijednost zaliha, a iz toga proizlazi sljedeća podjela troškova:

- troškovi proizvoda
- troškovi razdoblja.

3.2.1. Troškovi proizvoda

Proizvodni troškovi predstavljaju troškove koji se uključuju u vrijednost proizvoda te ne predstavljaju odljev samim svojim nastankom, već se pretvaraju u proizvode, pa se potom bilježe kao sredstva u bilanci, a postaju trošak u izvještaju o dobiti u onom razdoblju u kojem se ti proizvodi prodaju.

Proizvodni proces za svoje odvijanje zahtjeva razne resurse koji omogućavaju transformiranje inputa u output kako bi se stvorila vrijednost zaliha proizvoda, a samim time i formirala cijena na tržištu. Resursi koji ulaze u skupinu proizvodnih troškova su: izravni materijal (sirovine i materijal), izravni rad, te opći (neizravni) troškovi. (Žager, Vašiček, Žager, 2001. str.207)

3.2.2. Troškovi razdoblja

Troškovi administracije, uprave i prodaje su troškovi koji se uključuju u troškove razdoblja. Oni se ne prikazuju kao imovina određenog poduzeća već se bilježi kao trošak u izvještaju o dobiti tekućeg obračunskog razdoblja. (Žager i sur. 2001. str. 202.)

Drugim riječima, troškovi razdoblja se ne mogu uskladištiti kao što je to slučaj sa proizvodima, već se u cijelosti smatraju rashodima razdoblja u kojem su nastali te se sukladno tome prikazuju u računu dobiti i gubitka. Takvi troškovi ne ulaze na zalihe nego odmah postaju rashodi razdoblja koji se tako i evidentiraju. (Pepur, 2016. str. 140)

4. Trgovina na malo

Trgovine na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama se nalaze svuda oko nas, a dvije trgovine koje se nalaze na većem dijelu Hrvatske su KTC d.d. i Plodine d.d.. KTC d.d. osnovano je u Križevcima 1992.godine te broji oko 1500 zaposlenika, dok su Plodine osnovane 1993.godine u Rijeci i broje 4100 zaposlenih. Bez obzira na razliku u broju zaposlenika u prethodnoj godini poslovanja, najrealnije je usporediti postotne vrijednosti troškova kako bi se vidjela zajednička točka u njihovim poslovanjima, ali i moguća odstupanja.

Tablica 1. Prikaz troškova, KTC d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	1.423.806	99%	1.489.791	99,16%	1.565.389	99%	1.539.682	99%	1.621.838	99,28%
1.Promjene vrijednosti zaliha	9	0,00%	-25	0,00%	-10	0,00%	41	0,00%	-22	0,00%
2.Troškovi sirovina i materijala	41.168	2,87%	48.051	3,20%	50.988	3,23%	45.867	2,95%	51.129	3,13%
3.Troškovi prodane robe	1.191.442	82,97%	1.226.828	81,66%	1.278.927	81,04%	1.254.418	80,57%	1.326.337	81,19%
4. Vanjski troškovi	36.879	2,57%	39.114	2,60%	40.748	2,58%	38.154	2,45%	42.097	2,58%
5.Troškovi osoblja	102.596	7,14%	120.165	8,00%	128.580	8,15%	130.502	8,38%	133.682	8,18%
6.Amortizacija	29.549	2,06%	34.589	2,30%	40.205	2,55%	42.130	2,71%	39.090	2,39%
7.Vrijednosno usklađivanje	790	0,05%	464	0,03%	701	0,04%	277	0,02%	0	0,00%
8.Ostali poslovni rashodi	21.373	1,49%	20.606	1,37%	25.251	1,60%	28.292	1,82%	29.525	1,81%
II.FINANCIJSKI RASHODI	12.165	1%	12.658	0,84%	12.783	1%	17.286	1%	11.810	0,72%
UKUPNI RASHODI	1.435.971	100%	1.502.449	100%	1.578.172	100%	1.556.968	100%	1.633.648	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

U prikazanoj tablici vidi se da su troškovi prodane robe najveći iznos troškova u svih pet promatranih godina, više od 80% u ukupnim rashodima, a potom dolaze i troškovi osoblja koji se svake godine povećavaju, što ukazuje na rast poslovanja. Financijski rashodi se kreću oko 1% što ne ukazuje na veliku zaduženost poslovanja, a u daljnjem prikazu će se vidjeti kako posluju *Plodine d.d.* te će se usporediti njihovi pokazatelji profitabilnosti.

Tablica 2. Prikaz troškova, Plodine d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	4.039.714	98,46%	4.034.441	99,04%	4.184.173	99,44%	4.316.851	99,51%	4.839.755	99,62%
1.Promjene vrijednosti zaliha	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2.Troškovi sirovina i materijala	117.901	2,87%	131.534	3,23%	123.960	2,95%	120.142	2,77%	145.304	2,99%
3.Troškovi prodane robe	3.079.994	75,07%	3.033.390	74,46%	3.115.669	74,04%	3.309.635	76,29%	3.732.497	76,83%
4. Vanjski troškovi	124.800	3,04%	136.068	3,34%	156.220	3,71%	137.762	3,18%	166.458	3,43%
5.Troškovi osoblja	306.587	7,47%	335.608	8,24%	348.537	8,28%	368.897	8,50%	410.977	8,46%
6.Amortizacija	213.307	5,20%	228.249	5,60%	237.631	5,65%	203.340	4,69%	182.785	3,76%
7.Vrijednosno usklađivanje	1.615	0,04%	1.286	0,03%	1.076	0,03%	743	0,02%	0	0,00%
8.Ostali poslovni rashodi	195.511	4,77%	168.306	4,13%	201.080	4,78%	176.331	4,06%	201.735	4,15%
II.FINANCIJSKI RASHODI	63.295	1,54%	39.256	0,96%	23.716	0,56%	21.136	0,49%	18.617	0,38%
UKUPNI RASHODI	4.103.009	100%	4.073.696	100%	4.207.889	100%	4.337.986	100%	4.858.372	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Troškovi u postotnoj vrijednosti u slučaju Plodina su veoma slični kao i kod KTC-a, očekivano je da su troškovi prodane robe daleko najveća stavka u ukupnim troškovima upravo zbog njihove djelatnosti, odnosno maloprodaje. Razlika u njihovim troškovima jest što se troškovi prodane robe kod Plodina kreću između 74% i 77%, dok se troškovi prodane robe kod Plodina kreću između 80,5% i 83%. Troškovi osoblja su približno istih vrijednosti kao i kod KTC-a, no amortizacija je veća od prilike za 2-3 postotna poena kod Plodina što iskazuje veći broj dugotrajne imovine u vlasništvu tvrtke.

Tablica 3. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	KTC	PLODINE	KTC	PLODINE	KTC	PLODINE	KTC	PLODINE	KTC	PLODINE
Neto marža profita	2,3%	2,6%	2,3%	2,8%	2,3%	3,0%	2,2%	3,5%	3,0%	5,1%
Rentabilnost imovine	5,6%	7,1%	5,4%	6,6%	5,5%	6,6%	5,5%	7,2%	7,4%	10,0%
Rentabilnost vlastitog kapitala	19,3%	18,7%	17,7%	17,3%	15,9%	16,6%	13,5%	17,0%	16,9%	22,1%

(Izrada autora)

Marža profita pokazuje koliko je poduzeće uspješno u zadržavanju ostvarenih ukupnih prihoda u obliku dobiti koja je uvećana za rashode od kamata. Neto marža profita govori o sveobuhvatnom prikazu poslovne izvedbe poduzeća, a u ovom primjeru, oba poduzeća najveću dobit zadržava u 2021. godini. KTC zadržava 3% ukupnih ostvarenih prihoda u obliku neto dobiti, dok je u slučaju Plodina to čak 5% profita, što ukazuje na to da su najbolji pokazatelji profitabilnosti u 2021.godini.

6. Proizvodnja kakao, čokoladnih i bombonskih proizvoda

Prema podacima Fine, u Republici Hrvatskoj, kada je riječ o proizvodnji kakaa, čokoladnih i bombonskih proizvoda, tri društva drže čak 96,9% udjela na tržištu. Kraš d.d., Zvečevo d.d. i Kandit d.o.o. najveći su unutar ove industrije u Republici Hrvatskoj i ostvaruju dobit od 1,29 milijardi kuna godišnje. Promatranjem njihovih troškova primjećuje se da su troškovi sirovina i materijala vodeći troškovi u ukupnim rashodima, a odmah iza njih slijede ih troškovi osoblja, a zatim i troškovi prodane robe.

Tablica 4. Prikaz troškova, Kraš d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	821.638	98,20%	805.406	99,05%	876.356	99,51%	859.987	98,43%	910.522	99,17%
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-4.259	-0,51%	6.706	0,82%	-1.037	-0,12%	-6.084	-0,70%	-8.959	-0,98%
2. Troškovi sirovina i materijala	322.361	38,53%	294.307	36,19%	306.262	34,78%	315.013	36,05%	346.847	37,78%
3. Troškovi prodane robe	154.259	18,44%	145.889	17,94%	168.042	19,08%	167.048	19,12%	203.606	22,18%
4. Vanjski troškovi	77.718	9,29%	81.213	9,99%	85.691	9,73%	80.018	9,16%	94.680	10,31%
5. Troškovi osoblja	199.271	23,82%	210.201	25,85%	218.027	24,76%	177.945	20,37%	177.185	19,30%
4. Amortizacija	34.411	4,11%	32.633	4,01%	30.208	3,43%	32.151	3,68%	34.019	3,71%
5. Ostali troškovi	37.878	4,53%	33.504	4,12%	39.059	4,44%	78.811	9,02%	63.144	6,88%
6. Vrijednosna usklađenja	0	0,00%	952	0,12%	30.105	3,42%	15.085	1,73%	0	0,00%
II.FINANCIJSKI RASHODI	15.060	1,80%	7.759	0,95%	4.327	0,49%	13.758	1,57%	7.603	0,83%
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	979	0,12%	1.302	0,16%	3.656	0,42%	1.359	0,16%	877	0,10%
2. Tečajne razlike i drugi rashodi	14.072	1,68%	6.444	0,79%	0	0,00%	11.756	1,35%	4.437	0,48%
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	642	0,07%	2.289	0,25%
4. Ostali financijski rashodi	9	0,00%	14	0,00%	672	0,08%	0	0,00%	0	0,00%
UKUPNI RASHODI	836.698	100%	813.165	100%	880.684	100%	873.744	100%	918.125	100%

(Izrada autora: prema eho.zse 2017. – 2021.)

Kraš je lider u proizvodnji kakaa, čokoladnih i bombonskih proizvoda i u promatranom razdoblju je ostvario najveću neto dobit u 2021. godini sa 20.025.996,00 kuna, stroga, iako su rasli troškovi, rasli su i prihodi. Porast troškova se događa zbog promjena cijena na tržištu, naime uslijed povećanja cijena sirovina za proizvodnju ovakvih vrsta slastica dolazi do povećanja troškova za sirovine i materijal, a samim time i cijene na tržištu rastu. Kad sve druge cijene rastu, troškovi osoblja u 2020. godini naglo padaju, pretpostavka je da je uzrok nastala pandemija korona virusa zbog čega su neki radnici ostali bez radnog mjesta. Naime, krajem 2019. godine Kraš je imao 1527 zaposlenih osoba, a na kraju 2020. godine 1467, no kroz godinu dana taj se je broj vratio na 1521 zaposlenu osobu.

Slična situacija se pojavljuje i kod drugog promatranog poduzeća, Zvečevo d.d. makar se u njihovom slučaju troškovi sirovina i materijala smanjuju 2020. godine, ipak se opet podižu

2021.godine u kojoj, kao i u slučaju Kraš d.d. ostvaruju najveću neto dobit u promatranom razdoblju. Dakle, troškovi sirovina i materijala kod Kraša variraju između 34,80% i 38,50%, a kod Zvečeva između 46,5% i 60,8%. Kraš ima manji udio troškova sirovina i materijala u ukupnim troškovima zbog svojeg poslovanja i u vidu trgovca, pa tako oko 20% troškova odlazi na troškove prodane robe, dok se ova vrsta troškova kod Zvečeva kreće do 1% u ukupnim troškovima.

Tablica 5. Prikaz troškova, Zvečevo d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	96.604	85,54%	139.005	82,61%	104.519	95,91%	85.421	95,19%	103.049	96,38%
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	2.163	1,92%	211	0,13%	-1.698	-1,56%	1.316	1,47%	-1.055	-0,99%
2. Troškovi sirovina i materijala	52.495	46,48%	43.270	25,72%	56.048	51,43%	46.852	52,21%	65.002	60,80%
3. Troškovi prodane robe	825	0,73%	233	0,14%	86	0,08%	114	0,13%	468	0,44%
4. Vanjski troškovi	11.598	10,27%	11.807	7,02%	11.103	10,19%	12.653	14,10%	13.639	12,76%
5. Troškovi osoblja	16.795	14,87%	17.776	10,56%	19.063	17,49%	15.567	17,35%	15.203	14,22%
4. Amortizacija	3.863	3,42%	3.686	2,19%	3.854	3,54%	3.772	4,20%	3.630	3,40%
5. Ostali troškovi	8.865	7,85%	59.911	35,61%	16.000	14,68%	5.147	5,74%	6.162	5,76%
6. Vrijednosna usklađenja	0	0,00%	2.111	1,25%	63	0,06%	0	0,00%	0	0,00%
II.FINANCIJSKI RASHODI	16.329	14,46%	29.253	17,39%	4.457	4,09%	4.314	4,81%	3.868	3,62%
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	14.825	13,13%	3.565	2,12%	4.011	3,68%	3.362	3,75%	3.652	3,42%
2. Tečajne razlike i drugi rashodi	1.503	1,33%	854	0,51%	440	0,40%	945	1,05%	202	0,19%
3. Nerealizirani gubici od financijske imovine	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,00%	1	0,00%
4. Ostali financijski rashodi	0	0,00%	24.834	14,76%	7	0,01%	7	0,01%	12	0,01%
UKUPNI RASHODI	112.933	100%	168.258	100%	108.976	100%	89.735	100%	106.917	100%

(Izrada autora: prema eho.zse 2017. – 2021.)

Zvečevo je sve godine, osim 2018. i 2021. godine, poslovao sa gubitkom jer su njihovi poslovni i financijski rashodi bili veći od ukupnih prihoda, no smanjenjem troškova sirovina i materijala u 2020. godini zbog manje potražnje na tržištu, te zbog povećanja cijena na tržištu 2021.godine dolaze do pozitivnog poslovnog rezultata unatoč povećanju troškova sirovina i materijala ali i troškova osoblja, dok je Kraš troškove osoblja smanjio za 1,07% u odnosu na prethodnu promatranu godinu. U relativnim brojevima Zvečevo 2019. godine zapošljava 10 radnika i dostiže 263 zaposlenika, a nakon toga se svake godine taj broj smanjuje, te na kraju 2021. godine ima samo 191 zaposlenu osobu.

Tablica 6. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	KRAŠ	ZVEČEVO	KRAŠ	ZVEČEVO	KRAŠ	ZVEČEVO	KRAŠ	ZVEČEVO	KRAŠ	ZVEČEVO
Neto marža profita	3,9%	-42,8%	5,5%	4,0%	2,8%	-16,0%	1,7%	-4,9%	2,2%	16,6%
Rentabilnost imovine	3,3%	-12,4%	4,4%	3,7%	2,5%	0,6%	1,7%	-23,4%	2,2%	17,7%
Rentabilnost vlastitog kapitala	4,2%	-120,3%	6,2%	23,7%	3,3%	-105,6%	2,1%	-42,2%	3,0%	72,1%

(Izrada autora)

Nakon konačnog postizanja profitabilnosti u 2018.godini, Zvečevo uspijeva profitabilnost zadržati dvije godine nakon čega ponovno gubi status profitabilnog poduzeća zbog novonastale situacije u svijetu. Nakon završetka epidemije, Zvečevo postaje profitabilno poduzeće, a najveći skok dolazi u rentabilnosti vlastitog kapitala koji je u 2021. godini dosegao 72,1%, što znači da je sposobno za stvaranje povrata vlastitog uloženog kapitala. Kraš u istom promatranom razdoblju cijelo vrijeme zadržava svoju profitabilnost koja cijelo vrijeme raste sve do 2020.godine gdje je kao i kod Zvečeva svaka promatrana kategorija pokazatelja pala, ali se i dalje smatraju profitabilnim.

U zadnjoj promatranoj 2021.godini, Zvečevo ostvaruje veću profitabilnost poslovanja nego li je to u slučaju Kraša, no s obzirom na protekle godine, Kraš je u boljoj poslovnoj poziciji. Zvečevo je te godine uspjelo zadržati čak 16,6% ukupnih prihoda u obliku dobiti, što im do sada nikad nije uspjelo, a to je veliki značaj za cijelo daljnje poslovanje. Kraševa neto marža profita je u 2021.godini 2,2%, no njihovi pokazatelji profitabilnosti su približno jednaki iz godine u godinu, sa malom razlikom u padu i rastu što kod poduzeća Zvečevo nije slučaj.

7. Računalno programiranje

U svijetu u kojem danas živimo tehnologija je značajna za svaku pravnu i fizičku osobu, svaki pojedinac mora biti svjestan da se tehnologija brzo razvija i napreduje ka nezamislivim novim idejama. Svijet je međusobno povezan internetom, ali i raznim softverima koji omogućuju lakše poslovanje između više zemalja. Svaka kompanije želi se proširiti na nova tržišta i imati prva nešto novo u svojem poslovanju, glavni i zaslužni za brzo razvijanje su informatičari koji svojim znanjem o računalnom programiranju dolaze do novih spoznaja i omogućuju povezivanje cijelog svijeta u nekoliko klikova. SPAN d.d. i KING – ICT su jedne od vodećih IT kompanija u Hrvatskoj koje iz godine u godinu ostvaruju sve veće prihode zbog velike potražnje za ovakvom vrstom usluga na tržištu. Rastom prihoda iz godine u godinu, podrazumijeva se i paralelni rast troškova.

Tablica 7. Prikaz troškova SPAN d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I. POSLOVNI RASHODI	307.741	98,43%	339.184	98,86%	332.488	98,67%	400.930	97,79%	522.333	99,21%
1. Troškovi sirovina i materijala	2.303	0,74%	2.411	0,70%	3.118	0,93%	2.440	0,60%	2.620	0,50%
2. Troškovi prodane robe i usluga	200.162	64,02%	207.748	60,55%	190.514	56,54%	246.356	60,09%	328.938	62,48%
3. Vanjski troškovi	26.380	8,44%	35.424	10,32%	34.085	10,11%	35.937	8,77%	58.814	11,17%
4. Troškovi osoblja	60.923	19,49%	69.525	20,26%	76.110	22,59%	91.649	22,35%	110.055	20,90%
5. Vrijednosna usklađivanja	0	0,00%	1.383	0,40%	83	0,02%	1.008	0,25%	0	0,00%
6. Ostali troškovi	14.006	4,48%	18.550	5,41%	18.212	5,40%	10.833	2,64%	8.877	1,69%
7. Amortizacija	3.968	1,27%	4.143	1,21%	10.367	3,08%	12.706	3,10%	13.029	2,47%
II. FINANCIJSKI RASHODI	4.903	1,57%	3.921	1,14%	4.489	1,33%	9.061	2,21%	4.140	0,79%
UKUPNI TROŠKOVI:	312.644	100%	343.106	100%	336.977	100%	409.991	100%	526.474	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Troškovi koji zauzimaju najveći udio troškova u ukupnim troškovima su troškovi prodane robe i usluga zbog velikog broja usluga koje nude na tržištu informatike. Isti se slučaj pojavljuje i u poduzeću KING ICT d.o.o., no ipak u nešto manjim postotcima. Troškovi prodane robe kod SPAN-a se kreću oko 60% dok se kod KING ICT-a ti troškovi kreću između 30 i 40%. Važno je spomenuti da su IT poduzeća jedna od rijetkih koja nisu ostvarivali drastične gubitke u poslovanju u 2020. godine zbog epidemije. Oba prikazana poduzeća zapošljavaju sve više radnika u svojim odjelima zbog čega i rastu troškovi osoblja iz godine u godinu, a to je pokazatelj da su IT zanimanja veoma tražena u vrijeme „informatičkog društva“.

Tablica 8. Prikaz troškova KING - ICT d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I. POSLOVNI RASHODI	582.388	97,57%	768.691	98,66%	682.661	98,02%	573.661	99,24%	665.626	98,34%
1. Troškovi sirovina i materijala	41.201	6,90%	82.617	10,60%	19.881	2,85%	23.868	4,13%	43.987	6,50%
2. Troškovi prodane robe i usluga	246.515	41,30%	248.309	31,87%	330.078	47,40%	235.604	40,76%	256.982	37,97%
3. Vanjski troškovi	214.924	36,01%	346.454	44,47%	214.852	30,85%	189.069	32,71%	206.980	30,58%
4. Troškovi osoblja	57.218	9,59%	70.916	9,10%	88.708	12,74%	103.635	17,93%	118.831	17,56%
5. Vrijednosna usklađivanja	2.080	0,35%	1.644	0,21%	2.083	0,30%	1.605	0,28%	0	0,00%
6. Ostali troškovi	13.645	2,29%	11.058	1,42%	18.711	2,69%	12.328	2,13%	31.289	4,62%
7. Amortizacija	6.804	1,14%	7.692	0,99%	8.348	1,20%	7.553	1,31%	7.557	1,12%
II. Financijski rashodi	14.513	2,43%	10.424	1,34%	13.768	1,98%	4.413	0,76%	11.230	1,66%
UKUPNI TROŠKOVI:	596.901	100%	779.115	100%	696.429	100%	578.074	100%	676.857	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

KING ICT d.o.o. ima visoke vanjske troškove zbog velikog ulaganja u marketinške aktivnosti koji se kreću između 2 i 5 milijuna kuna godišnje, a što uključuje marketinške aktivnosti, odnosno troškove reprezentacije, promidžbe, sponzorstva i donacija, a koje uključuju određena davanja poduzeća. (Keglević Kozjak, S. i Barušić, D., 2021.) U usporedbi KING -ICT i SPAN-a primjećuje se različitost u raspodjeli troškova upravo zbog velikog izdatka KING – ICT-a za vanjske troškove koji su u svim promatranim godinama veći od 30%, dok su kod SPAN-a do 10% godišnje.

Bez obzira na različitost u strukturi troškova, njihovi prihodi su dovoljno visoki da bi ostvarivali dobit, a samim time to i rezultira profitabilnošću oba poduzeća u promatranom razdoblju od 2017. do 2021. godine. Iako su oba poduzeća veoma profitabilna, neto profitna marža, rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitog kapitala kod KING ICT pada proteklih godina, dok u isto vrijeme SPAN ostvaruje sve veću profitabilnost.

Tablica 9. Prikaz profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	SPAN	KING ICT	SPAN	KING ICT	SPAN	KING ICT	SPAN	KING ICT	SPAN	KING ICT
Neto marža profita	2,7%	3,7%	2,6%	3,8%	1,1%	7,3%	1,6%	7,4%	3,5%	4,5%
Rentabilnost imovine	8,4%	10,9%	7,7%	14,5%	3,6%	20,6%	7,0%	13,3%	7,1%	12,7%
Rentabilnost vlastitog kapitala	16,9%	23,9%	16,4%	24,2%	8,3%	30,5%	10,8%	22,0%	10,0%	16,5%

(Izrada autora)

8. Banke

Banka je institucija koja se bavi prikupljanjem sredstava, plasiranjem sredstava te pružanjem financijskih usluga. (Gregurek, Vidaković, Bankarsko poslovanje, Zagreb, 2015) Glavna funkcija banaka je primanje depozita i drugih povratnih sredstava od javnosti te odobravanje kredita i zajmova s ciljem ostvarivanja profita zarađenim kamatama. Usporedbom Zagrebačke banke i Privredne banke Zagreb dolazi se do zaključka da najveći dio troškova odlazi na opće administrativne troškove i amortizaciju, a odmah iza njih, slijede ih kamatni troškovi.

Tablica 10. Prikaz troškova Privredne banke Zagreb d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
Kamatni troškovi	373.001	17,99%	271.589	12%	188.000	9%	141.862	8%	116.000	6%
Troškovi provizija i naknada	126.917	6,12%	293.333	13%	315.000	15%	207.829	11%	254.000	14%
Troškovi poslovanja	82.986	4,00%	229.704	10%	673.000	33%	131.190	7%	592.000	32%
Opći administrativni troškovi i amortizacija	1.479.905	71,38%	1.371.423	63%	870.000	43%	1.340.657	74%	869.000	47%
Troškovi vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja	10.562	0,51%	28.017	1%	0	0%	0	0%	0	0%
UKUPNI TROŠKOVIA:	2.073.371	100%	2.194.066	100%	2.046.000	100%	1.821.537	100%	1.831.000	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Promatranjem troškova u 2020.godini u odnosu na 2019.godinu, primjećuje se drastičan pad troškova poslovanja u obje promatrane banke, recimo troškovi poslovanja kod PBZ su u 2020.godini pali za 26 postotna poena, a u Zagrebačkoj banci sa 15% na 2%, odnosno za 13% ukupnih troškova. Istraživanjem se dolazi do informacija da i u ovom slučaju do pada dolazi zbog lockdowna uzrokovanim COVID – 19 virusom.

Tablica 11. Prikaz troškova Zagrebačke banke (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
Kamatni troškovi	689.906	16,85%	446.168	18%	406.773	13%	334.024	14%	257.364	11%
Troškovi provizija i naknada	167.598	4,09%	199.716	8%	227.786	7%	192.093	8%	234.332	10%
Troškovi poslovanja	194.650	4,75%	211.495	8%	460.816	15%	42.316	2%	53.694	2%
Opći administrativni troškovi i amortizacija	1.607.159	39,26%	1.594.449	63%	1.618.784	51%	1.554.001	66%	1.571.505	69%
Rezerviranja	1.434.422	35,04%	64.109	3%	432.562	14%	235.156	10%	159.810	7%
UKUPNI TROŠKOVIA:	4.093.735	100%	2.515.936	100%	3.146.721	100%	2.357.590	100%	2.276.706	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

9. Prehrambena industrija

Prehrambena industrija je jedna od najvažnijih gospodarskih djelatnosti u Republici Hrvatskoj te je stup prehrane svih građana u RH. U ovoj grani industrije zapošljava se oko 20% industrijskih djelatnika te ostvaruje više od 20% prihoda hrvatske prerađivačke industrije. (RH, Ministarstvo gospodarstva, 2014.) Da bi se poduzeća kao što su Podravka i Vindija mogla plasirati na inozemna tržišta, potrebna su visoka ulaganja u marketing i distribuciju samih proizvoda, a za što ova poduzeća izdvajaju 6% do 10% ukupnih troškova.

Prehrambena industrija najviše svojeg novca troši na sirovine i materijal, te na prodanu robu. Usporedbom troškova Vindije i Podravke, vidi se da Podravka troši u prosjeku 10% više novca na sirovine i materijal od Vindije, dok ona tih 10% utroši u prodanu robu.

Tablica 12. Prikaz troškova, Podravka d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	2.042.482	97,21%	1.892.578	98,11%	1.982.528	99,43%	1.955.162	99,55%	2.024.495	99,82%
1. Promjena vrijednosti zaliha	-1.306	-0,06%	1.029	0,05%	-23.711	-1,19%	-11.493	-0,59%	26.376	1,30%
2. Troškovi sirovina i materijala	797.446	37,95%	797.271	41,33%	873.834	43,83%	931.042	47,40%	931.174	45,91%
3. Troškovi prodane robe	299.626	14,26%	290.389	15,05%	319.017	16,00%	272.712	13,88%	288.340	14,22%
4. Vanjski troškovi	180.489	8,59%	206.203	10,69%	199.289	10,00%	180.677	9,20%	185.548	9,15%
5. Troškovi osoblja	421.911	20,08%	407.000	21,10%	432.529	21,69%	432.071	22,00%	446.286	22,01%
6. Vrijednosna usklađivanja	72.348	3,44%	26.356	1,37%	17.654	0,89%	-247	-0,01%	0	0,00%
7. Ostali poslovni troškovi	176.762	8,41%	76.432	3,96%	66.428	3,33%	52.029	2,65%	47.100	2,32%
8. Amortizacija	95.206	4,53%	87.898	4,56%	97.489	4,89%	98.371	5,01%	99.670	4,91%
II. FINANCIJSKI RASHODI	58.728	2,79%	36.444	1,89%	11.277	0,57%	8.937	0,45%	3.565	0,18%
UKUPNI RASHODI:	2.101.210	100%	1.929.021	100%	1.993.805	100%	1.964.098	100%	2.028.060	100%

(Izrada autora: prema InSOLVE 2017. – 2021.)

Troškovi rastu s rastom obujma poslovanja, a u oba poduzeća se vidi tendencija rasta, što rezultira i većim prihodima od prodaje. Treba uzeti u obzir i rast cijena na tržištu što je dodatni razlog rasta troškova, kao i rast prosječne razine plaće zbog čaga rastu i troškovi osoblja, no raste i broj zaposlenih nakon pada u 2020.godini, Podravka zapošljava 140 osoba i krajem 2021. godine broji 3249 zaposlenih osoba i troškovi osoblja zauzimaju 22% ukupnih troškova Podravke. Vindija odvaja svega 4,5% na troškove svog osoblja, ali i broji manje zaposlenika od Podravke, točnije 1164 u 2021. godini.

Tablica 13. Prikaz troškova, Vindija d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	2.721.393	99,17%	2.814.631	99,22%	2.944.027	99,38%	2.926.768	99,37%	3.193.305	99,46%
1. Promjena vrijednosti zaliha	-11.817	-0,43%	3.174	0,11%	-10.565	-0,36%	7.910	0,27%	-3.941	-0,12%
2. Troškovi sirovina i materijala	943.417	34,38%	954.761	33,66%	1.002.509	33,84%	989.494	33,59%	1.113.588	34,68%
3. Troškovi prodane robe	1.283.177	46,76%	1.275.873	44,98%	1.329.267	44,87%	1.277.955	43,39%	1.343.311	41,84%
4. Vanjski troškovi	168.088	6,13%	168.011	5,92%	182.967	6,18%	172.029	5,84%	186.489	5,81%
5. Troškovi osoblja	116.446	4,24%	123.220	4,34%	131.376	4,43%	134.457	4,56%	143.841	4,48%
6. Vrijednosna usklađivanja	1.535	0,06%	806	0,03%	573	0,02%	1.055	0,04%	0	0,00%
7. Ostali poslovni troškovi	170.611	6,22%	237.550	8,37%	277.771	9,38%	305.903	10,39%	365.875	11,40%
8. Amortizacija	49.937	1,82%	51.236	1,81%	30.129	1,02%	37.963	1,29%	44.143	1,37%
II. FINANCIJSKI RASHODI	22.874	0,83%	22.064	0,78%	18.494	0,62%	18.649	0,63%	17.327	0,54%
UKUPNI RASHODI:	2.744.267	100%	2.836.695	100%	2.962.521	100%	2.945.417	100%	3.210.631	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Izračunom pokazatelja profitabilnosti iskazuje se da su obje kompanije profitabilne u svojem poslovanju. Vindijini pokazatelji profitabilnosti su u 2021. najniži od svih promatranih godina.

Tablica 14. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	PODRAVKA	VINDIJA	PODRAVKA	VINDIJA	PODRAVKA	VINDIJA	PODRAVKA	VINDIJA	PODRAVKA	VINDIJA
Neto marža profita	4,5%	0,9%	5,8%	1,0%	6,8%	0,7%	8,9%	1,0%	10,7%	0,1%
Rentabilnost imovine	3,6%	2,6%	4,0%	2,8%	3,8%	2,1%	5,5%	1,5%	6,0%	0,4%
Rentabilnost vlastitog kapitala	4,1%	4,2%	5,2%	4,8%	6,4%	3,2%	8,0%	2,3%	9,4%	0,7%

(Izrada autora)

10. Proizvodnja farmaceutskih pripravaka

Proizvodnja farmaceutskih pripravaka u Hrvatskoj ima trend snažnog rasta i značajan utjecaj na proizvodnju cijele industrije. Današnji farmaceutski sektor zapošljava više od 5.000 osoba u 51 poduzeću. Sa Plivom, koja je najveći proizvođač lijekova u regiji, usporedit će se troškovi Belupa koji također odlično posluje na domaćem, europskom ali i američkom tržištu. (Ministarstvo gospodarstva RH, 2022.)

Tablica 15. Prikaz troškova, Pliva d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I. POSLOVNI RASHODI	3.907.710	97,20%	3.686.402	95,88%	3.559.407	99,06%	3.658.350	97,34%	3.827.497	99,32%
1. Promjena vrijednosti zaliha	117.084	2,91%	185.919	4,84%	155.163	4,32%	68.682	1,83%	86.466	2,24%
2. Troškovi sirovina i materijala	1.447.517	36,01%	1.258.952	32,75%	1.248.708	34,75%	1.420.231	37,79%	1.489.759	38,66%
3. Troškovi prodane robe	388.107	9,65%	281.190	7,31%	410.413	11,42%	371.856	9,89%	431.267	11,19%
4. Vanjski troškovi	858.280	21,35%	606.247	15,77%	519.832	14,47%	538.489	14,33%	603.913	15,67%
5. Troškovi osoblja	491.087	12,22%	509.484	13,25%	542.508	15,10%	597.190	15,89%	632.339	16,41%
6. Vrijednosna usklađivanja	10.789	0,27%	164.376	4,28%	57.650	1,60%	101.674	2,71%	0	0,00%
7. Ostali poslovni troškovi	422.533	10,51%	506.269	13,17%	447.188	12,44%	377.878	10,05%	403.212	10,46%
8. Amortizacija	172.313	4,29%	173.965	4,52%	177.946	4,95%	182.350	4,85%	180.542	4,69%
II. FINANCIJSKI RASHODI	112.519	2,80%	158.234	4,12%	33.931	0,94%	100.111	2,66%	26.071	0,68%
UKUPNI RASHODI:	4.020.229	100%	3.844.636	100%	3.593.337	100%	3.758.462	100%	3.853.568	100%

(Izrada autora: prema InSOLVE 2017. – 2021.)

Farmacija je bitna sastavnica života općenito ali i u trenutnoj situaciji širem svijeta. Hrvatska je jedna od 20 država u svijetu koja plasira i prodaje kvalitetne i provjerene farmaceutske proizvode na tržište. Pliva i Belupo kroz dobru organizaciju i planiranje ravnomjerno raspoređuje svoje troškove kako bi i dalje poslovali na domaćem i inozemnom tržištu. U prikazanim tablicama troškova primjećuje se da su to proizvodna poduzeća jer su troškovi sirovina i materijala najveći rashodi ovih poduzeća. Potom ih slijede vanjski troškovi koji uključuju troškove istraživanja i razvoja, zakupnine i najamnine, prijevoz, troškove promidžbe i slično. Pliva za troškove sirovina i materijala u proteklih pet godina izdvaja od 32% do 39% troškova, a Belupo za od prilike 10% manje, odnosno od 28 do 36% ukupnih troškova.

Troškovi osoblja se značajno razlikuju u promatranim poduzećima, iako Belupo ima u prosjeku 1000 zaposlenih manje od Plive, troškovi osoblja Belupa su daleko veći u ukupnim troškovima, odnosno kreću se između 30% i 32% dok se troškovi osoblja Plive kreću u intervalu između 12% i 16,5% u ukupnim troškovima. Važno je također spomenuti da su i ukupni troškovi različiti zbog veličine samog poslovanja poduzeća, Pliva ima veći obujam poslovanja pa ima i više ukupne troškove.

Tablica 16. Prikaz troškova, Belupo d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	591.428	93,71%	603.784	94,59%	627.167	98,69%	641.967	98,65%	623.747	99,63%
1. Promjena vrijednosti zaliha	3.505	0,56%	-11.370	-1,78%	729	0,11%	-4.174	-0,64%	-13.624	-2,18%
2. Troškovi sirovina i materijala	178.903	28,35%	186.568	29,23%	195.700	30,79%	205.115	31,52%	222.961	35,61%
3. Troškovi prodane robe	26.527	4,20%	30.605	4,79%	30.823	4,85%	26.382	4,05%	30.471	4,87%
4. Vanjski troškovi	97.532	15,45%	99.218	15,54%	96.721	15,22%	92.788	14,26%	92.850	14,83%
5. Troškovi osoblja	197.965	31,37%	192.342	30,13%	209.576	32,98%	201.527	30,97%	207.661	33,17%
6. Vrijednosna usklađivanja	-6.648	-1,05%	5.505	0,86%	1.999	0,31%	7.151	1,10%	0	0,00%
7. Ostali poslovni troškovi	55.865	8,85%	53.751	8,42%	37.805	5,95%	59.875	9,20%	28.872	4,61%
8. Amortizacija	37.778	5,99%	47.165	7,39%	53.814	8,47%	53.303	8,19%	54.556	8,71%
II. FINACIJSKI RASHODI	39.667	6,29%	34.534	5,41%	8.340	1,31%	8.755	1,35%	2.323	0,37%
UKUPNI RASHODI:	631.094	100%	638.318	100%	635.507	100%	650.722	100%	626.069	100%

(Izrada autora: prema InSOLVE 2017. – 2021.)

Niskom stopom financijskih rashoda u ukupnim rashodima dokazuje se niska stopa zaduženosti kod Belupa, a to se odražava i na pozitivne rezultate profitabilnosti u obje promatrane kompanije. U nastavku se prikazuje tablica sa izračunom pokazatelja profitabilnosti, a usporedbom se može zaključiti da je Pliva profitabilnija od Belupa, no ona ima veći opseg poslovanja i drži prvo mjesto u Hrvatskoj sa proizvodnjom farmaceutskih proizvoda.

Tablica 17. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	BELUPO	PLIVA	BELUPO	PLIVA	BELUPO	PLIVA	BELUPO	PLIVA	BELUPO	PLIVA
Neto marža profita	9,0%	11,1%	6,5%	2,8%	9,7%	20,6%	7,3%	18,5%	11,8%	15,3%
Rentabilnost imovine	4,0%	7,5%	4,7%	5,1%	6,3%	20,5%	4,5%	12,3%	7,4%	14,9%
Rentabilnost vlastitog kapitala	7,0%	13,1%	4,7%	3,7%	6,8%	24,0%	5,0%	16,8%	7,8%	16,6%

(Izrada autora)

Primjećuje se da Pliva ostvaruje skok profitabilnosti u 2019.godini te u naredne dvije godine lagano pada. To znači da je u 2019.godini Pliva zadržala 20,6% ukupnih ostvarenih prihoda što se u promatranom razdoblju do tada nije pojavljivalo, a isti je slučaj i sa rentabilnošću imovine i vlastitog kapitala. Belupo u to vrijeme ostvaruje lagano povećanje no ništa značajno u odnosu na Plivu.

11. Automobilska industrija

Robotizacija vlastitih automobila i strojeva je veoma važna za sigurnost u prometu ali i za bolji doživljaj vožnje. DOK – ING d.o.o. i Rimac Automobili su rijetki u Hrvatskoj koji se bave ovakvom proizvodnjom motornih vozila i vozila posebne namjene. Kao i sva druga poduzeća i oni svoje troškove moraju rasporediti sa planom i ciljem svojeg poslovanja.

Nešto što se razlikuje u ovoj raspodjeli troškova od drugih proizvodnih poduzeća je to što ove kompanije najveći postotak svojih rashoda troše na vanjske troškove, a tek potom na sirovine i materijal za samu proizvodnju proizvoda.

Tablica 18. Prikaz troškova, DOK-ING d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	103.259	94,68%	83.056	95,68%	92.160	95,96%	107.986	94,73%	199.090	97,92%
1. Promjena vrijednosti zaliha	-232	-0,21%	1.606	1,85%	3.878	4,04%	-10.667	-9,36%	-10.783	-5,30%
2. Troškovi sirovina i materijala	18.107	16,60%	12.425	14,31%	22.607	23,54%	34.807	30,54%	67.839	33,37%
3. Troškovi prodane robe	8.327	7,64%	6.525	7,52%	2.234	2,33%	3.346	2,94%	5.454	2,68%
4. Ostali vanjski troškovi	27.238	24,97%	18.686	21,53%	22.174	23,09%	32.328	28,36%	85.636	42,12%
5. Troškovi osoblja	23.766	21,79%	20.689	23,83%	21.218	22,09%	23.836	20,91%	36.188	17,80%
6. Vrijednosna usklađivanja	7.154	6,56%	6.599	7,60%	4.624	4,82%	1.388	1,22%	0	0,00%
7. Ostali poslovni troškovi	6.239	5,72%	3.894	4,49%	5.530	5,76%	15.673	13,75%	9.737	4,79%
8. Amortizacija	12.658	11,61%	12.631	14,55%	9.895	10,30%	7.276	6,38%	5.019	2,47%
II. FINACIJSKI RASHODI	5.804	5,32%	3.750	4,32%	3.881	4,04%	6.004	5,27%	4.233	2,08%
UKUPNI RASHODI:	109.062	100%	86.806	100%	96.042	100%	113.990	100%	203.323	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Struktura troškova u ova dva promatrana poduzeća su podjednako ista kroz sve promatrane godine poslovanja, no Rimacu izuzetno rastu ostali vanjski i ostali poslovni troškovi u 2021. zbog čega im pada profitabilnost, dok im rastu troškovi sirovina i materijala u 2020. godini.

Tablica 19. Prikaz troškova, Rimac Automobili (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	108.048	98,24%	101.730	97,26%	158.182	96,36%	242.673	95,60%	687.236	94,34%
1. Promjena vrijednosti zaliha	-6.176	-5,62%	-5.788	-5,53%	-31.193	-19,00%	-80.282	-31,63%	-103.300	-14,18%
2. Troškovi sirovina i materijala	22.529	20,48%	19.852	18,98%	45.377	27,64%	106.173	41,83%	129.804	17,82%
3. Troškovi prodane robe	4.572	4,16%	115	0,11%	5.052	3,08%	23.348	9,20%	37.195	5,11%
4. Ostali vanjski troškovi	22.856	20,78%	28.022	26,79%	40.204	24,49%	79.646	31,38%	254.215	34,90%
5. Troškovi osoblja	17.333	15,76%	34.261	32,76%	53.035	32,31%	61.755	24,33%	131.731	18,08%
6. Vrijednosna usklađivanja	20.325	18,48%	2.328	2,23%	3.263	1,99%	1.549	0,61%	0	0,00%
7. Ostali poslovni troškovi	19.457	17,69%	14.599	13,96%	26.917	16,40%	32.800	12,92%	208.543	28,63%
8. Amortizacija	7.151	6,50%	8.341	7,97%	15.527	9,46%	17.683	6,97%	29.048	3,99%
II. FINACIJSKI RASHODI	1.934	1,76%	2.863	2,74%	5.979	3,64%	11.168	4,40%	41.199	5,66%
UKUPNI RASHODI:	109.982	100%	104.593	100%	164.160	100%	253.840	100%	728.435	100%

(Izrada autora: prema InSOLVE 2017. – 2021.)

Rimac Automobili d.o.o. 2017. godine ulazi u zajednički pothvat sa „China Camel Group“ za razvoj, proizvodnju i prodaju komponenti električnih vozila u Kini za kinesko tržište, no zbog rane faze zajedničkog pothvata nisi mogli ostvariti dobit što je rezultiralo gubitkom od 40% (3,9 milijuna kuna) za društvo Rimac Automobili d.o.o. (RimacAutomobili.com). Spomenuti gubitak se održava na rezultate kompanije kao i na samu profitabilnost koju ne uspijevaju zadržati sve do 2019.godine, a kasnije ju opet gube zbog velikih investiranja u novi model automobila. DOK – ING d.o.o. svoju profitabilnost cijelo vrijeme održava pozitivnom što ukazuje na uspješno poslovanje kompanije kroz sve analizirane godine.

Tablica 20. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	DOK-ING	RIMAC	DOK-ING	RIMAC	DOK-ING	RIMAC	DOK-ING	RIMAC	DOK-ING	RIMAC
Neto marža profita	-17,9%	-72,2%	4,8%	-27,6%	10,1%	5,7%	2,9%	0,9%	16,2%	-211,2%
Rentabilnost imovine	-6,1%	-19,3%	-7,0%	-7,2%	9,9%	1,5%	4,9%	0,4%	18,8%	-13,1%
Rentabilnost vlastitog kapitala	-11,4%	-20,4%	3,0%	-7,0%	8,4%	1,1%	2,6%	0,3%	24,1%	-19,4%

(Izrada autora)

12. Naftna industrija

Cijene goriva se posljednjih godinu dana dižu u nebesa, a dok cijene goriva rastu i troškovi sirovina i materijala naftnim kompanijama također rastu. Adria Oil iz godine u godinu postepeno povećava svoja ulaganja u svoje poslovanje, dok se posljednjih godinu dana primjećuje značajan skok u troškovima sirovina i materijala u odnosu na godine prije. S druge strane Jadranski naftovod povećava svoje troškove u imovinu što se vidi u povećanju troškova amortizacije, do toga dolazi zbog skupljeg održavanja cjevovodnog transporta nafte.

Tablica 21. Prikaz troškova, JANAF d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I. POSLOVNI RASHODI	1.054.776	96,81%	405.584	98,63%	390.751	99,05%	421.304	96,08%	456.299	98,31%
1. Troškovi sirovina i materijala	770.612	70,73%	122.744	29,85%	123.842	31,39%	124.784	28,46%	112.086	24,15%
2. Troškovi osoblja	76.505	7,02%	78.077	18,99%	80.075	20,30%	81.362	18,56%	86.196	18,57%
3. Amortizacija	169.082	15,52%	134.622	32,74%	147.251	37,33%	177.606	40,50%	215.994	46,54%
4. Vrijednosno usklađivanje	6.621	0,61%	39.325	9,56%	775	0,20%	1.601	0,37%	0	0,00%
5. Ostali troškovi	31.956	2,93%	30.815	7,49%	38.806	9,84%	35.951	8,20%	42.023	9,05%
II. FINACIJSKI RASHODI	34.770	3,19%	5.628	1,37%	3.756	0,95%	17.182	3,92%	7.831	1,69%
UKUPNI RASHODI:	1.089.546	100%	411.212	100%	394.506	100%	438.486	100%	464.130	100%

(Izrada autora: prema eho.zse 2017. – 2021.)

U strukturi troškova, troškovi osoblja u obje promatrane kompanije posljednjih godina padaju, dok u isto vrijeme u oba promatrana slučaja ostali troškovi, odnosno rezerviranja i troškovi promidžbe rastu, no ne značajno. Financijski rashodi kod JANAF-a se smanjuju i povećavaju u intervalima po godinama, no poduzeće ne pokazuje veliku zaduženost s obzirom na ukupne troškove poduzeća. Financijski rashodi kod Adria Oila-a su u još manjem postotku ukupnih troškova nego li je to kod JANAF-a, čime se može također zaključiti da kompanija nije zadužena i nema visoke rashode od kamata i ostalih financijskih rashoda.

Usporedbom strukture troškova ovih poduzeća, primjećuje se da su troškovi sirovina i materijala daleko najveći, no kod JANAF-a naglo padaju sa 70% na 24% dok se u Adria Oil-u cijelo vrijeme zadržavaju oko 95%. Adria Oil ostale troškove raspoređuje na troškove osoblja sa 2% u prosjeku, a ostalih 3% ukupnih troškova na ostale kategorije troškova u poslovanju. JANAF se dosta strukturno razlikuje od Adria Oil-a zbog velikog broja cjevovodnog postrojenja, a to dovodi do visokih troškova amortizacije koji se kontinuirano povećavaju od 15% pa sve do 45,54% u ukupnim prihodima.

Tablica 22. Prikaz troškova, Adria Oil d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I. POSLOVNI RASHODI	460.495	99,74%	634.506	99,79%	780.480	99,65%	732.811	99,48%	1.109.297	99,62%
1. Troškovi sirovina i materijala	436.294	94,50%	609.788	95,90%	746.428	95,30%	692.280	93,98%	1.063.119	95,47%
2. Troškovi osoblja	11.587	2,51%	13.736	2,16%	16.631	2,12%	18.905	2,57%	22.012	1,98%
3. Amortizacija	3.216	0,70%	4.923	0,77%	9.562	1,22%	10.892	1,48%	12.089	1,09%
4. Vrijednosno usklađivanje	4.608	1,00%	209	0,03%	887	0,11%	2.775	0,38%	0	0,00%
5. Ostali troškovi	4.790	1,04%	5.850	0,92%	6.972	0,89%	7.958	1,08%	12.077	1,08%
II. FINANCIJSKI RASHODI	1.198	0,26%	1.342	0,21%	2.737	0,35%	3.813	0,52%	4.282	0,38%
UKUPNI RASHODI:	461.692	100%	635.847	100%	783.218	100%	736.624	100%	1.113.580	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Rentabilnost vlastitog kapitala primjenjuje se za ocjenu sposobnosti poduzeća da stvara povrate za vlasnike uloženog kapitala. Kako su stope rentabilnosti vlastitog kapitala kod Adria Oila-a u svim promatranim godinama veće od stopa rentabilnosti imovine, može se zaključiti da se poduzeću isplatilo koristiti tuđim kapitalom.

JANAF ima stope rentabilnosti vlastitog kapitala manje od rentabilnosti imovine što ukazuje na to da se nije isplatilo koristiti tuđim kapitalom jer u 2020.godini, poduzeće ostvaruje 6,3% tj. 6 lipa povrata za vlasnike uloženog kapitala, dok je stopa rentabilnosti imovine 7,4% što znači da ulaganjem vlastite imovine može ostvariti dovoljne prihode.

Tablica 23. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	JANAF	ADRIA	JANAF	ADRIA	JANAF	ADRIA	JANAF	ADRIA	JANAF	ADRIA
Neto marža profita	37,2%	1,1%	38,8%	1,5%	36,7%	1,5%	36,5%	3,5%	33,6%	3,3%
Rentabilnost imovine	8,9%	4,3%	7,8%	5,6%	6,6%	5,7%	7,4%	11,5%	6,5%	11,9%
Rentabilnost vlastitog kapitala	7,5%	9,6%	7,3%	14,8%	6,0%	19,3%	6,3%	32,0%	5,6%	43,8%

(Izrada autora)

13. Proizvodnja piva

Duga povijest konzumacije piva kao alkoholnog pića dovodi i do mnogobrojnih pivovara u svijetu. U Hrvatskoj postoji sedam velikih pivovara koje proizvode razne vrste piva, održavaju tradiciju i okus piva već stoljećima, a kao i u svakoj proizvodnji do sad to iziskuje određene troškove koji su u nastavku prikazani za Zagrebačku pivovaru i Carlsberg u proteklih pet godina.

Tablica 24. Prikaz troškova, Carlsberg Croatia d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	345.034	99,71%	305.008	99,82%	328.007	99,81%	322.631	99,54%	347.701	99,80%
1.Promjena vrijednosti zaliha	685	0,20%	184	0,06%	-711	-0,22%	-2.165	-0,67%	-634	-0,18%
2. Troškovi sirovina i materijala	89.801	25,95%	101.428	33,19%	110.828	33,72%	103.717	32,00%	114.091	32,75%
3. Troškovi prodane robe	33.358	9,64%	35.281	11,55%	43.938	13,37%	51.710	15,95%	62.180	17,85%
4. Vanjski troškovi	59.037	17,06%	50.670	16,58%	49.111	14,94%	40.452	12,48%	48.550	13,94%
5.Troškovi osoblja	47.328	13,68%	48.693	15,94%	49.283	15,00%	41.582	12,83%	50.088	14,38%
6. Vrijednosna usklađivanja	15.210	4,40%	-1.189	-0,39%	-1.587	-0,48%	4.298	1,33%	0	0,00%
7. Amortizacija	24.636	7,12%	23.893	7,82%	28.584	8,70%	29.297	9,04%	29.855	8,57%
8. Ostali poslovni troškovi	74.979	21,67%	46.048	15,07%	48.563	14,78%	53.740	16,58%	43.571	12,51%
II.FINANCIJSKI RASHODI	1.009	0,29%	549	0,18%	628	0,19%	1.475	0,46%	682	0,20%
UKUPNI TROŠKOVI:	346.043	100%	305.557	100%	328.635	100%	324.106	100%	348.383	100%

(Izrada autora: prema InSOLVE 2017. – 2021.)

Troškovi sirovina i materijala u postotnoj vrijednosti su u obje analizirane kompanije na prvom mjestu u ukupnim troškovima poduzeća, što je i razumljivo s obzirom na to da se bave proizvodnjom. Svaka proizvodnja iziskuje svoje potrebne količine sirovina koje ulaze u proces izrade kako bi dobili kvalitetan output za tržište. Troškovi sirovina i materijala u Carlsbergu u prosjeku iznose 31,52% troškova, dok je u Zagrebačkoj pivovari prosječno 25,14% što predstavlja razliku ali ne drastičnu ako se u obzir uzima širina poslovanja. Troškovi osoblja iz godine u godine rastu jer se i broj zaposlenika povećava. Carlsberg je u razdoblju od 2017. do 2021. godine zaposlio samo 4 nova zaposlenika, no njihove prosječne plaće rastu pa tako rastu i troškovi. S druge strane, Zagrebačka pivovara u istom razdoblju zapošljava 50 novih zaposlenika zbog povećanja obujma poslovanja, pa se i njihovi troškovi osoblja povećavaju paralelno sa rastom plaća i brojem zaposlenih.

Vanjski troškovi u obje kompanije su drugi po postotnom izdatku troškova, Zagrebačka pivovara izdvaja puno više za ovakvu vrstu troškova od Carlsberga, točnije, vanjski troškovi Zagrebačke pivovare se kreću u intervalu od 25% do 32,5%, dok s druge strane, Carlsberg do 2018. godine izdvaja 15% za vanjske troškove, u 2019. i 2020. od 49% i 40%, i zatim opet vanjski troškovi padaju na 13,94% u 2021. godini.

Tablica 25. Prikaz troškova, Zagrebačka pivovara d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	839.260	99,72%	847.948	99,8%	842.248	99,85%	757.439	99,61%	843.319	99,76%
1.Promjena vrijednosti zaliha	-9.486	-1,13%	-11.046	-1,3%	-45.622	-5,41%	-38.991	-5,13%	-44.712	-5,29%
2. Troškovi sirovina i materijala	189.770	22,55%	199.114	23,4%	231.087	27,40%	196.483	25,84%	224.009	26,50%
3. Troškovi prodane robe	24.596	2,92%	33.294	3,9%	58.435	6,93%	62.426	8,21%	68.949	8,16%
4. Vanjski troškovi	272.962	32,43%	240.865	28,4%	215.188	25,51%	196.946	25,90%	217.511	25,73%
5.Troškovi osoblja	151.331	17,98%	164.865	19,4%	157.366	18,66%	145.254	19,10%	174.282	20,62%
6. Vrijednosna usklađivanja	31	0,00%	26	0,0%	87	0,01%	0	0,00%	0	0,00%
7. Amortizacija	100.520	11,94%	94.694	11,1%	100.165	11,88%	91.687	12,06%	87.967	10,41%
8. Ostali poslovni troškovi	109.537	13,01%	126.135	14,8%	125.542	14,88%	103.635	13,63%	115.313	13,64%
II.FINANCIJSKI RASHODI	2.398	0,28%	1.632	0,2%	1.236	0,15%	2.941	0,39%	2.029	0,24%
UKUPNI TROŠKOVI:	841.658	100%	849.580	100%	843.484	100%	760.380	100%	845.348	100%

(Izrada autora: prema InSOLVE 2017. – 2021.)

U 2020.godini ostvaruje se pad potražnje za pivarskim proizvodima zbog zatvaranja ugostiteljskih objekata, pa su i neki od troškova u industriji manji, no ova pojava ne traje dugo, već 2021.godine troškovi rastu što znači da je i potražnja opet dosegla svoje stare potrebe na tržištu. Što se tiče pokazatelja profitabilnosti u ovom slučaju, zbog manjeg opsega poslovanja, Carlsberg Croatia svoju profitabilnost u istoj spomenutoj godini gubi, ali se uspijeva zadržati na tržištu i vratiti uloženo. U 2021. godini zadržava 3% ukupno ostvarenih prihoda u obliku neto dobiti što je najveći uspjeh do sad. Zagrebačka pivovara ima veći okrug poslovanja pa su tako i njihovi pokazatelji profitabilnosti veći i bez pada u 2020. godini kao što se je dogodilo u Carlsbergu.

Tablica 26. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	CARLSBERG	ZP	CARLSBERG	ZP	CARLSBERG	ZP	CARLSBERG	ZP	CARLSBERG	ZP
Neto marža profita	-1,0%	19,5%	1,6%	20,8%	1,6%	20,9%	-1,6%	21,9%	3,0%	25,2%
Rentabilnost imovine	-0,9%	29,6%	2,5%	37,6%	2,4%	28,1%	-1,6%	16,7%	4,4%	20,9%
Rentabilnost vlastitog kapitala	-1,9%	69,5%	2,7%	71,6%	2,8%	71,4%	-2,8%	70,3%	5,6%	76,1%

(Izrada autora)

14. Ugostiteljstvo

Ugostiteljstvo je u doba COVID – 19 epidemije bilo na posebnom udaru i samo su najorganiziraniji i najuspješniji hoteli uspjeli opstati, svi su imali gubitke i pad vrijednosti na tržištu zbog toga jer su morali zatvoriti svoja vrata za javnost i goste. Troškovi ugostitelja su drugačiji od ostalih troškova koji su do sada prikazani jer po prvi put vidimo slučaj da su troškovi osoblja najveći izdatak u ukupnim rashodima.

Tablica 27. Prikaz troškova, Esplanade Oleander d.o.o. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	72.858	96,94%	75.699	97,13%	83.899	96,21%	50.057	89,58%	56.745	87,97%
1.Troškovi sirovina i materijala	18.474	24,58%	19.970	25,62%	19.844	22,76%	8.942	16,00%	15.060	23,35%
2. Troškovi prodane robe	68	0,09%	71	0,09%	86	0,10%	85	0,15%	125	0,19%
3. Vanjski troškovi	15.008	19,97%	15.065	19,33%	19.476	22,33%	8.490	15,19%	3.654	5,67%
4. Troškovi osoblja	19.534	25,99%	20.193	25,91%	21.928	25,15%	14.464	25,88%	17.261	26,76%
5.Amortizacija	11.472	15,26%	11.496	14,75%	11.427	13,10%	11.363	20,34%	11.301	17,52%
6. Vrijednosna usklađivanja	61	0,08%	32	0,04%	237	0,27%	0	0,00%	0	0,00%
7. Ostali troškovi	8.088	10,76%	8.681	11,14%	9.674	11,09%	5.417	9,69%	8.880	13,77%
8. Ostali poslovni rashodi	154	0,20%	190	0,24%	1.228	1,41%	1.296	2,32%	464	0,72%
II. FINANCIJSKI RASHODI	2.298	3,06%	2.238	2,87%	3.304	3,79%	5.822	10,42%	7.758	12,03%
UKUPNI TROŠKOVI:	75.156	100%	77.937	100%	87.203	100%	55.880	100%	64.502	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Svaki poduzetnik koji želi održavati uspješno poslovanje u vođenju hotela i sličnog smještaja mora imati kvalitetnu i dobru radnu snagu. Svaki zaposlenik u hotelu je odraz samog hotela i zato obje promatrane kompanije najviše svojih izdataka izdvajaju upravo za kvalitetno osoblje svojih smještaja. Također, sirovine i materijali su jedni od inputa za zadovoljstvo gostiju jer dobar izgled i kvalitetna oprema u sobama kao i hrana u kuhinji su razlozi zašto se gosti vraćaju u iste hotele.

Usporedbom i izračunom prosječnih troškova osoblja zaključuje se da su prosječni troškovi osoblja između 26% i 28% u ukupnim troškovima u oba promatrana hotela. Troškovi sirovina i materijala su veći u slučaju Esplanade Oleandera i kreću se u intervalu od 16 do 26 postotna poena u ukupnim rashodima, a u promatranom hotelu Plava Laguna, troškovi sirovina i materijala se raspoređuju od 11,31% do 20,35% u ukupnim rashodima.

Tablica 28. Prikaz troškova, Plava Laguna d.d. (u 000kn)

GODINA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%	2021.	%
I.POSLOVNI RASHODI	443.563	96,98%	848.668	98,25%	935.763	98,63%	599.415	97,06%	817.295	98,25%
1. Troškovi sirovina i materijala	90.121	19,70%	175.807	20,35%	176.657	18,62%	69.871	11,31%	134.312	16,15%
2. Troškovi prodane robe	104	0,02%	1.004	0,12%	0	0,00%	0	0,00%	743	0,09%
3. Vanjski troškovi	66.903	14,63%	103.771	12,01%	165.374	17,43%	88.432	14,32%	159.140	19,13%
4. Troškovi osoblja	122.109	26,70%	245.594	28,43%	284.200	29,96%	156.833	25,39%	229.389	27,57%
5. Amortizacija	95.047	20,78%	212.215	24,57%	226.779	23,90%	222.609	36,05%	219.097	26,34%
6. Vrijednosna usklađivanja	1.149	0,25%	1.437	0,17%	1.607	0,17%	6.251	1,01%	0	0,00%
7. Ostali troškovi	68.130	14,90%	108.839	12,60%	81.146	8,55%	55.418	8,97%	74.615	8,97%
II. FINANIJSKI RASHODI	13.835	3,02%	15.132	1,75%	12.979	1,37%	18.168	2,94%	14.580	1,75%
UKUPNI TROŠKOVI:	457.398	100%	863.800	100%	948.742	100%	617.583	100%	831.875	100%

(Izrada autora: prema RGFI 2017. – 2021.)

Esplanade Oleander povećava svoje financijske rashode što ukazuje na mogućnost većeg zaduživanja zbog novonastale situacije u protekle dvije godine. Plava Laguna pak svoje financijske rashode smanjuje što ukazuje na smanjenje kamatnih rashoda i ostalih financijskih rashoda, no bez obzira na to njihovi se pokazatelji profitabilnosti smanjuju nakon zatvaranja 2020. godine, te opet ostvaruju pozitivne stope 2021. godine.

Tablica 29. Pokazatelji profitabilnosti

	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	ESP	PL	ESP	PL	ESP	PL	ESP	PL	ESP	PL
Neto marža profita	18,3%	18,0%	22,8%	26,3%	50,2%	17,3%	-5,0%	-18,6%	1,8%	14,5%
Rentabilnost imovine	4,4%	5,7%	5,6%	8,3%	41,4%	6,7%	1,0%	-3,6%	2,7%	5,3%
Rentabilnost vlastitog kapitala	544,6%	5,9%	110,7%	14,4%	84,5%	8,9%	-2,0%	-4,1%	1,0%	6,1%

(Izrada autora)

Svake godine su Esplanade Oleander i Plava Laguna bili profitabilni u svojem poslovanju sve do već spomenute 2020. godine, no uspjeli su opstati i svoju profitabilnost sljedeće godine vratiti kako bi mogli vratiti uloženi kapital i ostvariti što veću dobit za uloženu imovinu.

15. Zaključak

Nezamislivo je da poduzeće posluje bez ikakvih troškova u svom poslovanju, naprotiv, da bi se ostvarila željena dobit moraju se uložiti određena sredstva, znanja i vještine, materijal i ostali utrošci koji su potrebni za proizvodnju proizvoda ili prodaju proizvoda i usluga na tržištu. U ovom radu analizirali su se troškovi po pojedinim industrijskim granama kroz dvadeset hrvatskih poduzeća.

Kompanije koje su analizirane su: KTC d.d. i Plodine d.o.o. iz sektora maloprodaje, Kraš d.d. i Zvečevo d.d. u kategoriji proizvodnje kakao čokoladnih i bombonskih proizvoda, Span d.d. i King ICT računalno programiranje, u sektoru bankarstva sudjelovala je Zagrebačka banka d.d. i Privredna banka Zagreb d.d.. Za analizu prehrambene industrije koja je važna za svakog pojedinca odabrana je Podravka d.d. i Vindija d.d. iz Varaždina, Belupo d.o.o. i Pliva d.o.o. iz industrije farmacije, DOK ING d.o.o. i Rimac Automobili d.o.o. u području automobilske industrije i proizvodnje rezervnih dijelova, JANAF d.d. i Adria Oil d.o.o. u sektoru naftne industrije, nadalje se pojavljuju pivovare Carlsberg Croatia d.o.o. i Zagrebačka pivovara d.o.o., te na poslijetku Plava Laguna d.d. i Esplanade Oleander d.o.o. kao jedni od najpoznatijih hotela u Hrvatskoj.

Analizom troškova svih spomenutih poduzeća u proteklih pet godina, tj. od 2017. do 2021. godine, utvrđeno je da svaka industrijska grana ima drugačiju strukturu troškova u postotnoj vrijednosti u ukupnim rashodima. Naime, proizvodna poduzeća najveći udio svojih izdataka izdvajaju na sirovine i materijal koji su potrebni za proizvodnju samog proizvoda. Kompanije koje se bave prodajom, kao što su KTC i Plodine, daleko najveći udio troškova ima u troškovima prodane robe, a tek zatim dolaze troškovi osoblja. U zadnjem dijelu završnog rada primjećuje se nešto drugačija raspodjela troškova, a to je da u ugostiteljskim poduzećima troškovi osoblja zauzimaju vodeće mjesto u ukupnim rashodima što ukazuje na spremnost poduzeća da investiraju u dobro i kvalitetno osoblje kako bi njihovi gosti bili zadovoljni.

Uspješnost poslovanja mjerena je pokazateljima profitabilnosti kroz svih pet promatranih godina čime se je u većini odabranih poduzeća ustanovilo da su profitabilna što ukazuje na dobro poslovanje poduzeća. Pad profitabilnosti uglavnom se je događao zbog COVID – 19 krize i gubitkom velikih ulaganja kao što je bilo u slučaju Rimac Automobila.

Neto marža profita, rentabilnost vlastitog kapitala i rentabilnost imovine nam zapravo pokazuju koliko je poduzeće sposobno vratiti uloženi novac i koliko ga pak uspijeva zadržati u obliku dobiti. Nakon provedene analize završnog rada, zaključuje se da je svakom poduzeću potrebno dobro praćenje troškova jer jedino na taj način poduzeće može ostati profitabilno.

Popis literature

1. Dvorski S., Kovšca V., Lacković Vincek Z. (2018.) Ekonomija za poduzetnike. Varaždin: TIVA.
2. Gregurek, Miroslav; Vidaković, Neven, (2015.) Bankarsko poslovanje. Zagreb: Effectus studij financije i pravo – visoko učilište, (monografija)
3. Ray H. Garrison, Eric W. Noreen, Peter C. Brewer, (2012.) Managerial Accounting; Managerial Accounting and Cost Concepts.
4. Žager K., Mamić Sačer I., Sever Mališ S., Ježovita A., Žager L. (2020.) Analiza financijskih izvještaja; načela, postupci, slučajevi – četvrto izdanje
5. Žager K., Vašiček V., Žager L. (2001.) Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva.
6. Financijska agencija (FINA) – RGFI – javna objava. Preuzimanja od 12.06.2022. do 24.06.2022. s <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/prijava.do>
7. InSOLVE – Tehnologija Lexpera. Preuzeto 23.06.2022. s <https://www.insolvinfo.hr/korisnicki-profil>
8. Keglević Kozjak, S. i Barušić, D. (2021). MARKETING ACTIVITIES OF INFORMATION COMPANIES IN CROATIA. CroDiM, 4 (1), 149-162. Preuzeto 13.07.2022. s <https://hrcak.srce.hr/254862>
9. Ministarstvo gospodarstva, Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020., Preuzeto 20.08. 2022. s <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2014/182%20sjednica%20Vlade/182%20-%201.pdf>
10. Pepur P. (2016.) Računovodstvo troškova, skripta. Preuzeto 21.08.2022. s https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Ra%C4%8Dunovodstvo%20tro%C5%A1kova%20-%20Petar%20Pepur.pdf
11. Republika Hrvatska, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Preuzeto 10.08.2022. s <https://investcroatia.gov.hr/farmacija/>
12. Rimac Automobili, preuzeto 11.08.2022. s <https://www.rimac-automobili.com/media/press-releases/>
13. Zagrebačka burza - financijski izvještaji. Preuzeto 23.06.2022. s <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>

Popis tablica

Tablica 1. Prikaz troškova, KTC d.d. (u 000kn).....	7
Tablica 2. Prikaz troškova, Plodine d.o.o. (u 000kn)	8
Tablica 3. Pokazatelji profitabilnosti.....	8
Tablica 4. Prikaz troškova, Kraš d.d. (u 000kn)	9
Tablica 5. Prikaz troškova, Zvečevo d.d. (u 000kn)	10
Tablica 6. Pokazatelji profitabilnosti.....	10
Tablica 7. Prikaz troškova SPAN d.d. (u 000kn)	12
Tablica 8. Prikaz troškova KING - ICT d.o.o. (u 000kn)	13
Tablica 9. Prikaz profitabilnosti	13
Tablica 10. Prikaz troškova Privredne banke Zagreb d.d. (u 000kn).....	14
Tablica 11. Prikaz troškova Zagrebačke banke (u 000kn)	14
Tablica 12. Prikaz troškova, Podravka d.d. (u 000kn).....	15
Tablica 13. Prikaz troškova, Vindija d.d. (u 000kn)	16
Tablica 14. Pokazatelji profitabilnosti.....	16
Tablica 15. Prikaz troškova, Pliva d.o.o. (u 000kn)	17
Tablica 16. Prikaz troškova, Belupo d.o.o. (u 000kn).....	18
Tablica 17. Pokazatelji profitabilnosti.....	18
Tablica 18. Prikaz troškova, DOK-ING d.o.o. (u 000kn).....	19
Tablica 19. Prikaz troškova, Rimac Automobili (u 000kn)	19
Tablica 20. Pokazatelji profitabilnosti.....	20
Tablica 21. Prikaz troškova, JANAF d.d. (u 000kn).....	21
Tablica 22. Prikaz troškova, Adria Oil d.o.o. (u 000kn)	22
Tablica 23. Pokazatelji profitabilnosti.....	22
Tablica 24. Prikaz troškova, Carlsberg Croatia d.o.o. (u 000kn)	23
Tablica 25. Prikaz troškova, Zagrebačka pivovara d.o.o. (u 000kn).....	24
Tablica 26. Pokazatelji profitabilnosti.....	24

Tablica 27. Prikaz troškova, Esplanade Oleander d.o.o. (u 000kn).....	25
Tablica 28. Prikaz troškova, Plava Laguna d.d. (u 000kn)	26
Tablica 29. Pokazatelji profitabilnosti.....	26